

ALFONS KARPOWICZ

1. [Dane osobiste:]

Alfons Karpowicz, plutonowy, ur. 16 [?] września 1904 r., z zawodu funkcjonariusz Straży Granicznej, kawaler.

2. [Data i okoliczności aresztowania:]

Przekroczyłem granicę łotewską 20 września 1939.

3. [Nazwa obozu, więzienia, miejsca przymusowych prac:]

Byłem internowany w obozie Lilaste. Na wiosnę 1940 roku rozeszliśmy się z obozu do prac leśnych. Po okupacji Łotwy przez Sowiety [zostałem] zatrzymany przez policję łotewską i odtransportowany do obozu Ulbroka, już bolszewickiego. 2 września 1940 roku wywieziono mnie do obozu internowanych w Kozielsku. Następnie 9 czerwca 1941 roku wywieziony zostałem na Półwysep Koła, skąd w szybkim czasie zostałem znowu przewieziony do Suzdala (27 lipca 1941).

4. [Opis obozu, więzienia itp.:]

Obóz w Kozielsku – klasztor, mieszkaliśmy w budynkach gospodarczych i w opuszczonych cerkwiach. W początkach warunki mieszkaniowe i higieniczne złe – szczególnie dokuczała plaga pluskiew. Potem warunki się polepszyły dzięki energii i organizacji polskiego dowództwa obozu.

5. [Skład jeńców, więźniów, zesłańców:]

W obozie około 2,7 tys. internowanych, w tym około 950 oficerów, reszta policja, Straż Graniczna i żandarmeria, kilku urzędników samorządowych. Internowani w większości Polacy, kilku Żydów, przypominam sobie jednego Ukraińca. Poziom umysłowy i moralny przeciętny. Wzajemne stosunki dobre, z wyjątkiem kilku komunistów, z których pamiętam sierż. lotnika Medarda Koniecznego z 5 pułku lotniczego Lida, komandor ppor.

6. [Życie w obozie, więzieniu:]

Przebieg dnia przeciętnego: godzina 6.00 pobudka, 6.30 sprawdzenie stanu przez dowództwo sowieckie, 7.00 śniadanie, po czym oddziały służbowe – praca (ulepszanie stanu obozu, remont budynków, prace porządkowe w obozie), 12.00 obiad, po czym znowu praca, godzina 6.00 kolacja, 20.30 sprawdzanie stanu, 21.00 capstrzyk. Stali pracownicy (kowale, cieśle, stolarze, obsługa pralni, fryzjerzy) otrzymywali lepszą, wartościowszą strawę. Wyżywienie: na śniadanie zupa z kaszy, obiad – zupa (kapuśniak na mięsie) i kasza na gęsto, kolacja – zupa i herbata. Chleba dziennie 800 gramów. Ogólnie wystarczające. Otrzymywaliśmy 5 paczek 50-gramowych machorki i 5 pudełek zapatek miesięcznie. Ubranie i bielizna były wydawane z magazynów sowieckich tylko dla tych, którzy całkowicie nie mieli. Oficerowie mieli kuchnię osobną, z większymi racjami produktów. Stosunki koleżeńskie na ogół dobre. W końcowym okresie zainstalowano głośniki radiowe. Brak książek. Internowani mieli ich około 200, biblioteka sowiecka propagandowa, więc mało wykorzystywana. W obozie był klub, tam się odbywały przedstawienia, mieliśmy chór i dobrą orkiestrę. W klubie było pianino. Mniej więcej co tydzień film, wyświetlany kilkakrotnie.

7. [Stosunek władz NKWD do Polaków:]

Badania męczące, jednak bez szykan fizycznych. Częstość badań różna, w zależności od indywidualności i funkcji, jakie kto pełnił w Polsce. Propaganda komunistyczna stała, w formie pogadanek, odczytów, filmów. Prelegenci o niskim poziomie umysłowym. Politrucy chodzili po blokach mieszkaniowych i starali się przeprowadzać dyskusje ustrojowo-propagandowe, antyreligijne itp. Informacje o Polsce negatywne, potępiające ustrój, stosunki itd. Konkretnych faktów nie pamiętam. Jeśli dopuszczali możliwość istnienia Polski, to tylko czerwonej.

8. [Pomoc lekarska, szpitale, śmiertelność:]

W obozie [był] szpital. Pomoc lekarska polska z kierownictwem sowieckim – dobra, śmiertelność mała, sądzę, że nie przekroczyła 10 wypadków. Zmarł były starosta kutnowski z woj. poznańskiego.

9. [Czy i jaka była łączność z krajem i rodzinami?]

Łączność listowna z krajem i rodzinami słaba, tym bardziej, że NKWD – ziści, szykanując internowanych i chcąc od nich wydobyć więcej danych na badaniach, listy zatrzymywali.

10. [Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do armii?]

Zostałem zwolniony 24 sierpnia 1941 roku w Suzdalu, gdzie jednocześnie odbyła się komisja werbunkowa do armii polskiej. 8 września transportem polskim przyjechałem do Tatiszczewa, do 5 Dywizji Piechoty.